

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุขภาพจิตและบุคลิกภาพของบุคคลนั้นได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัวตั้งแต่แรกเกิดและเป็นแรงผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะแบบแผน บุคลิกภาพ มาตั้งแต่แรกเริ่มแรกของชีวิต¹ แรงผลักดันของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดไม่ใช่เกิดมาจากสัญชาตญาณหรือผลจากการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์จากมารดาแต่เพียงอย่างเดียว แต่สิ่งที่ช่วยเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพอย่างถาวรนี้เกิดจากการที่บุคคลนั้นได้มีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เป็นไปตามธรรมชาติ ในรูปของวัฒนธรรมและการรับรู้ของเขาเอง² จอห์น โบว์ลบี (John Bowlby) จิตแพทย์ชาวอังกฤษได้เสนอผลการทบทวนว่าบุคลิกภาพและพัฒนาการของมนุษย์ขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่การอบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่เด็ก³ การค้นพบในชีวิตเด็กเป็นศิลปะเฉพาะของแต่ละบุคคล เขาไม่สามารถตั้งความหวังที่จะเจริญขึ้นด้วยวิธีการปรับตัวที่เหมือนกับบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว⁴

¹Anna Freud, Psychoanalysis and Education (New York: Basic Book Inc, 1954), p. 27.

²Erik Erikson, "Childhood and Society," The Psychodynamic of Family Life (New York: Basic Books Inc, 1968) p. 44.

³John Bowlby, Child Care and the Growth of Love (Second Edition Great Britain, Penquin Books LTD, 1968), p. 58.

⁴Elizabeth B Hurlock, "Family Relationship," Child Development (Fourth Edition, New York: McGraw-Hill Book Co, 1964), p. 668.

จากการสังเกตเป็นเวลาหลายปีของ แอลเลอร์ (Adler) พบว่าลูกคนแรก จะได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากพ่อแม่อย่างมาก จนกว่าลูกคนที่ 2 จะตามมาทันทีที่พี่น้องลูกคนแรกจะถูกปลดปล่อยละเลย ทำให้เกิดความรู้สึกว่า น้องเป็นคนแย่งความรักของพ่อแม่เป็นเหตุให้ความสำคัญของตนลดไป สภาพการณ์เช่นนี้เกิดผลหลายอย่าง เขาพบว่า คนไข้ที่เป็นโรคประสาท เป็นอาชญากร เป็นคนคิดสุรา และยาเสพติด มักจะเป็นลูกคนแรก แต่ตาพ่อแม่เตรียมตัวเตรียมใจลูกคนแรกสำหรับการมาของน้องและยังคงแบ่งความรัก ความเอาใจใส่ให้เช่นเดิมแล้ว ลูกคนแรกก็จะเติบโตขึ้นเป็นคนที่มีลักษณะรับผิดชอบ และคุ้มครองคนอื่นได้ สำหรับลูกคนรองแล้ว แอลเลอร์ (Adler) พบว่า มักจะมีความไฝ่ฝันทะเยอทะยานและปรับตัวได้ดีกว่าลูกคนอื่น แต่มักจะเป็นคนกระด้างและขี้อิจฉา ส่วนลูกคนสุดท้ายมักจะได้รับการตามใจ และโดยมากก็เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ที่มีปัญหาจำนวนมากพอ ๆ กับลูกคนแรก ดังนั้นการเกิดมาเป็นลูกในลำดับที่ต่าง ๆ ของครอบครัวน่าจะมีผลต่อการปรับตัวของเขาเมื่อโตขึ้น¹ + ดังคำกล่าวของฟรอยด์ (Freud) ที่ว่าตำแหน่งของเด็ก ๆ ตามลำดับของพี่น้องชายและหญิงนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสาเหตุแห่งชีวิตในอนาคตของเขา² เซียร์ แมคโคบี้และเลวิน (Sear, Maccoby and Levin) ได้ศึกษาพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในวิธีการเลี้ยงดูของพ่อแม่ต่อเด็กที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน³ พ่อแม่ มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของลูก

¹ Alfred Adler, Social Interest (New York: Putman's Son's, 1939), pp. 229-241.

² Freud, cited by Dorothy Rogers, Issue in Adolescent Psychology (New York: Meredith Coporation, 1969), p. 261.

³ Sear, Maccoby and Levin, cited by Schooler, "Birth Order Effect: Not here, not now!" Psychological Bulletin 78 (September 1972), : 171.

และมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อกันแตกต่างกัน ดังนั้นเราก็คาดหวังได้ว่าเด็กในครอบครัวเดียวกันแสดงถึงความแตกต่างทางบุคลิกภาพ¹

พ่อแม่จะมีความตื่นตัวเป็นพิเศษในการเลี้ยงดูคนแรก แต่ก็มีความรักและความวิตกกังวล รวมทั้งความตกใจและหวาดกลัว ในการเตรียมตัวและการเลี้ยงดูลูกคนแรกนี้ มีความกดดันที่ว่าคุณคนแรกจะทองเป็นลูกคนแรกเพราะเป็นลูกคนที่ 1 มันเป็นสิ่งสำคัญที่จะทองคิดว่าลูกคนแรกนั้น ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเขาเป็นลูกคนเดียว ซึ่งหมายความว่าเขาเป็นผู้เดียวที่ได้รับความรักและความเอาใจทั้งหมดจากพ่อแม่² เมื่อมีลูกคนต่อมาแม่อาจจะไม่ค้ำใจเท่าลูกคนแรก แต่พ่อแม่จะได้รับประสบการณ์ การเลี้ยงดูลูกคนแรก เขาจะไม่หวาดกลัวและวิตกกังวลเหมือนก่อน แต่จะมีความเชื่อมั่นมากขึ้น เขาใจเด็กดีขึ้น รู้สึกจำกั๊ก และรูวว่าจะคาดหวังพฤติกรรมของเด็กโตเพียงใด³ และเมื่อโตขึ้นพ่อแม่มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อกันโต ในด้านความปกป้องน้อยกว่าลูกคนอื่น ๆ เขามีแนวโน้มที่จะวิตกกังวลต่อสวัสดิการความเป็นอยู่ของลูกคนอื่น ๆ มากกว่าลูกคนแรก⁴ ในวัยเด็กลูกคนรองมักได้รับประสบการณ์โดยผ่านจากที่คนที่โตกว่าในสภาพการณ์ที่ใหม่และตึงเครียด เริ่มตั้งแต่มีความสัมพันธ์กับเด็กอื่นนอกครอบครัว, การไปโรงเรียน, การเรียนว่ายน้ำ และการมีนัดครั้งแรก ฉะนั้นลูกคนรองจะเผชิญสถานการณ์ความมั่นใจในตนเองมากกว่าลูกคนแรก⁵

¹ Lucille K. Forer, Birth Order and Life Role (U.S.A.: Charles C. Thomas Publisher, 1969), p. 31.

² Ibid, p. 29.

³ Ibid, p. 30.

⁴ Ibid, p. 32.

⁵ Jonathan B Warren, "Birth Order and Social Behavior," Psychological Bulletin 65 (January 1966): 39.

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาว่า ในครอบครัวใหญ่ ผู้เป็นบิดามักจะมีแนวโน้มที่จะแสดงบทบาทของความเป็นอำนาจกับบุตรคนโต ส่วนผู้เป็นมาร คามีแนวโน้มที่จะแสดงทั้งความรักและความเป็นอำนาจกับบุตรเล็ก คลอซันและเซียร์ (Clauson, 1965 Sears, 1957) พบว่า มารคามีแนวโน้มจะแสดงความรักกับบุตรคนเล็กมากกว่าในกรณีที่ครอบครัวนั้นมีบุตรจำนวน 3 คน หรือมากกว่า¹

เวรี่ และแนนซี แวนไทน์ (Very & Nancy Vantine, 1970) ได้ศึกษาเด็กเกี่ยวกับครอบครัวที่มีบุตร 3 คน และพบว่า

1. บุตรคนที่ 1 มักถูกฝึกให้เป็นผู้ใหญ่เร็ว ความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีพฤติกรรม เป็นผู้ใหญ่มากกว่าอายุ มีความทะเยอทะยาน มีอารมณ์ก้าวร้าว คือคิง มุทะลุ
2. บุตรคนที่ 2 มักจะชอบดำเนินชีวิตอย่างง่ายๆ ไร้เรื่อง เชื้อคนง่าย ไม่ค่อยทุกข์ร้อน สุขภาพ
3. บุตรคนที่ 3 มักเอาแต่ใจตัวเองไม่มีความก้าวหน้าทางพัฒนาการจิตใจ เจ้าอารมณ์ เจ็บขริม ขี้ระแวง²

ลูรีบี หัซรีพทา (2516) พบว่าบุตรคนที่ 1 ป่วยเป็นโรคจิต โรคประสาทมากที่สุด การเลี้ยงดูที่ปกป้องเกินควรในวาระแรก และพบกับความสูญเสียความรัก

¹John A. Clauson, "Family, Socialization and Personality," Review of Child Development Research Vol 2 (Lois Wladis Hoffman & Martin Hoffman (editors) New York: Russell Stage Foundation, 1966) p. 18.

²Warren Borsson, "First-born Fortune's favorite" New York Times Magazine (December 13, 1970): 135.

การต้องเสียสละเพื่อน้องๆ ทำให้ไม่สามารถปรับตัวหรือเผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้าได้¹ ส่วนวาสนา ธรรมณี (2517) พบว่าโรคประสาทและความแปรปรวนทางจิต เกิดในบุตรหญิงมากกว่าบุตรชาย และมักเกิดกับบุตรคนสุดท้าย ซึ่งเขาสรุปว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคจิตโรคประสาทในเด็ก คือ ประสบการณ์ที่สะเทือนใจในชีวิตเด็ก ทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้²

จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างในการปรับตัวของเด็กเกิดขึ้นตามลำดับการเกิด อันเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงความแตกต่างนี้ และต้องการหาลำดับที่การเกิดที่มีการปรับตัวได้ดีที่สุด เพื่อประโยชน์กับพ่อแม่ในการเลี้ยงดูลูก ทั้งนี้จะทำให้พ่อแม่ตระหนักว่าตนมีผลกระทบกระเทือนต่อการปรับตัวของลูกเมื่อโตขึ้น จะได้พยายามเลี้ยงดูลูก โดยให้ความรัก ความอบอุ่น เท่าเทียมกัน อันจะช่วยขจัดปัญหาสังคมที่มีอยู่มากมายเวลานี้ และหวังความรุ่งเรืองของสังคมต่อไป

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลำดับการเกิด (Birth Order) คือตำแหน่งที่ต่อเนื่องกันของบุคคลในระหว่างพี่น้อง³

แอดเลอร์ (Adler, 1928) ได้เข้าถึง social feeling หรือ social interest ซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะของแอดเลอร์เองโดยอธิบายว่า "ความรู้สึก

¹ สุรีย์ หัทธิพิทา, "สาเหตุของเด็กวัยเรียนที่เป็นโรคจิต โรคประสาท ซึ่งรับไว้รักษาในโรงพยาบาลสำโรง พ.ศ. 2515" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

² วาสนา ธรรมณี "ลำดับที่ของบุตรในครอบครัวที่มีปัญหาทางจิตเวช" วารสารกรมการแพทย์และอนามัย, 4 : 2 (กรกฎาคม - สิงหาคม 2517), หน้า 371-389.

³ Johathan B Warren, Ibid, p. 38.

เกี่ยวกับสังคมหรือความสนใจในสังคม" นี้แหละเป็นตัวสำคัญที่สุดในการพัฒนาการของเด็ก ความรู้สึกอันนี้สังคมเป็นผู้สอนให้ และครุคนสำคัญคือแม่ แอลเลอร์เน้นเรื่องทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อเด็กและสัมพันธ์ภาพระหว่างพี่น้องเป็นสำคัญ ซึ่งสำหรับแอลเลอร์ การเกิดเป็นลูกคนที่เท่าใดในครอบครัวหนึ่ง ๆ ย่อมมีความหมายมากขึ้น¹ เขาได้กล่าวถึงลำดับการเกิดต่าง ๆ ไวว่า

ลูกคนโต เมื่อมีน้องก็จะรู้สึกว่าตนถูกแย่งความรัก จึงทำให้ต่อสู้ทุกวิถีทางเพื่อให้ได้กลับมาซึ่งความรักที่ตนเคยได้รับมานั้น โดยการพยายามเอาอกเอาใจพ่อแม่หรือถดถอยทำตัวเป็นเด็ก หรือขมเหง่นอง และถ้าไม่สามารถจะมีชัยชนะในการต่อสู้ ก็อาจเป็นเด็กซึมเศร้า อุนเฉียว หมกหมัว เขาจึงกลายเป็นคนเอาจริงเอาจังกับชีวิต มักจะอนุรักษนิยม ชอบความมีอำนาจ

ลูกคนรอง พ่อแม่ผ่านการเลี้ยงดูลูกคนแรกมาแล้วจึงคอยคลายความวิตกกังวลเกรงเครียดลง มีผลทำให้ลูกคนรองไม่เครียดเอาจริงเอาจัง มีนิสัยรักสนุก แต่จะรู้สึกคอยกว่าที่คนโตจึงต้องแข่งขันให้ตนเองเท่าเทียมกับพี่ให้ได้

ลูกคนสุดท้อง มักได้รับความรัก การเอาใจทั้งจากพ่อแม่และพี่ ๆ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย คือ เด็กที่รักนับถือตนเอง ไม่ค่อยมีความอิจฉา แต่รู้สึกคอยกว่าใคร ๆ ทั้งบ้าน จึงต้องพยายามแข่งขันเพื่อเป็นหนึ่งในอยู่ตลอดเวลา ลูกคนเล็กมักเรียนรู้ถึงวิธีประจบประแจงเพราะสุดทรง ๆ ไม่ไหว²

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิดนั้นมีผู้ศึกษาไว้มากมายแง่มุมชัดเจน

¹3. ประมวลวิทยุ คึกคึกสนั่น, ทฤษฎีจิตวิทยาว่าด้วยบุคลิกภาพ (เอกสารทางวิชาการ) วิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม, หน้า 33 - 35.

² Adler, cited by G.R. Medinnus and R.C. Johnson, Child and Adolescent Psychology (New York: John Wiley & Sons, Inc, 1974), pp. (257-258).

พอลวาร์ เซน

สแควเตอร์ (Schachter, 1959) พบว่าบุตรแรกมักต้องการอยู่กับผู้อื่น
ในสภาพการซึ่งก่อให้เกิดความกังวลหรือความกลัว ซาร์นอฟฟ์ และซิมบาร์โด
(Sarnoff and Zimbardo, 1961) สคูเลอร์ และ สคาร์ส (Schooley and Scars,
1962) พบว่า บุตรหญิงคนแรกมีแนวโน้มที่จะรักกันในหมู่เพื่อนมากกว่าผู้ที่
บุตรชายคนแรกของครอบครัว ส่วนบอสซาร์ด และ บอล (Bossard and Boll, 1955)
ดักลาส (Douglas, 1964) แมคอาร์เทอร์ (Mc Arthur 1956) อาร์ อาร์ ซีเยส
(R.R. Sears, 1950) พบว่า บุตรคนรองมักจะเข้าสังคมเก่ง เข้ากับคนได้ง่าย เป็น
กันเองกับเพื่อน บุตรคนโตเข้ากับคนไต่ยาก มีความเครียดและไวต่อความรู้สึกในหมู่เพื่อน
จากการศึกษาบุตรชายคนโตของเบคเกอร์และคาร์รอล (Becker and Carroll, 1962)
พบว่า มีความพร้อมที่จะได้รับอิทธิพลจากผู้อื่นไต่มากกว่าผู้ซึ่งเป็นผู้ชายคนรอง เช่น
ตกอยู่ในภาวะของกลุ่มไต่มากกว่า สเตเบิล และวอลเตอร์ (Staples and Walters,
1961) พบว่า บุตรชายคนโตถูกชักจูงได้ง่ายกว่า สัมสัน ฮอล และ วิลเลอร์แมน
(Hall and Willerman, 1963) ทว่า บุตรชายคนโตได้รับอิทธิพลด้านการศึกษา
จากเพื่อนร่วมห้องไต่มากกว่า¹

ในการศึกษาเด็กวัยก่อนเข้าเรียนของ โคช (Koch, 1957) ไม่พบความ
แตกต่างระหว่างแบบแผนทางดานมิตรภาพหรือจำนวนเพื่อนของผู้ที่เป็นบุตรคนแรกและบุตร
คนที่ 2 ของครอบครัว แซมสัน (Sampson, 1962) พบว่า บุตรคนโตที่เป็นหญิง
ไม่ยอมรับอิทธิพลจากผู้ซึ่งเป็นผู้หญิงคนที่ 2 และ ซิงเกอร์ (Singer, 1964) พบว่า
บุตรชายคนรองจะชักจูงให้ไต่เกรคสูง ๆ ในขณะที่เด็กเพศหญิงซึ่งเป็นผู้ชายคนแรกจะไต่

¹John A. Clauson, Ibid, p. 22.

เกรคสูง รวมทั้งเป็นที่ดึงดูดสายตาครูได้มาก¹ คอช (Koch 1956, 1960) ศึกษาอิทธิพลของพี่น้องต่อการพัฒนาทางจิตใจของเด็กกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 5 - 6 ขวบ จำนวน 360 คน เขาได้ศึกษาตัวแปรคือ เพศของกลุ่ม ตัวอย่าง เพศของพี่น้อง ลำดับการเกิดของกลุ่มตัวอย่าง ช่วงห่างของอายุของพี่น้องซึ่งห่างกันตั้งแต่ 2 - 6 ปี กับตัวแปรตามคือ ลักษณะต่างๆ ซึ่งได้จากการประเมินของครู คอชพบว่า

1. ลูกคนโตมีพัฒนาการทางภาษาคือว่าลูกคนที่สอง, พูดได้ชัดเจนกว่า ยิ่งถ้าช่วงอายุของเด็กทั้ง 2 แยกต่างกันอย่าง ผลที่โตจะยิ่งชัดเจนขึ้น
2. การเลียนแบบบทบาททางเพศ จะเลียนแบบตามเพศของพี่ แต่ถ้าวัยของพี่มีช่วงห่างกันมาก การเลียนแบบจะลดลง
3. เด็กที่มีพี่น้องเป็นชาย จะมีระดับสติปัญญาสูงกว่า เด็กที่มีพี่น้องเป็นหญิง พิจารณาจาก Primary Mental Ability Test ซึ่งอาจเป็นเพราะเด็กผู้ชายมีประสบการณ์มากกว่า
4. ลูกคนที่ 2 จะสนใจสิ่งต่างๆ มากกว่าลูกคนโต ยิ่งถ้าต่างกันอย่างก็แตกต่างมาก
5. ลูกคนโตมีการวางแผนสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าเพื่อจะรักษาตำแหน่งความเป็นหนึ่งของตนไว้²

โรเซนบลัท และสคูเบิร์ก (Rosenblatt and Skoogberg, 1974) ศึกษาเรื่องลำดับที่การเกิดของบุคคลต่างวัฒนธรรมโดยตั้งสมมุติฐานว่า มีความแตกต่างของบุคคลที่มีลำดับที่การเกิดต่างกัน ในสังคมต่างๆ ทั้งในส่วนที่ได้รับการเลี้ยงดูเมื่อยังเป็นเด็ก และในส่วนที่เป็นบทบาทขณะที่เป็นผู้ใหญ่ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในสังคม 39 แห่ง

¹Tbid, P. 23.

²Koch, Cited by Medinnus and John, Child and Adolescent Psychology (New York : John Wiley & Sons, Tnc, 1970), P. 221.

วิธีการศึกษาใหญ่ประเมิน (rater) รวม 4 คน 2 คนประเมิน (rate) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็ก อีก 2 คนประเมิน (rate) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ เกี่ยวกับสิ่งที่เด็กมีส่วนมีอิทธิพลต่อสถานภาพของบิดา มารดา เกี่ยวกับประสิทธิภาพในวัยเด็กและเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ ผลจากการศึกษาพบว่า บุตรคนแรกทั้งชายและหญิงมีส่วนในการเพิ่มสถานภาพของบิดา มารดา โดยเพิ่มความมั่นคงในชีวิตการแต่งงาน ของบิดา มารดา บุตรคนแรกมักจะได้รับ การประกอบพิธีทางศาสนา เมื่ออยู่ในวัยเด็กจะมีอำนาจเหนือญาติ พี่น้อง และเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ บุตรหญิงคนแรกจะได้รับการยกย่องจากญาติพี่น้องมากกว่าบุตรหญิงคนอื่น ๆ ของครอบครัว ส่วนบุตรชายคนแรก มักมีอำนาจเหนือญาติพี่น้องมีการควบคุมตนเองมากกว่า มีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือบุคคลอื่น นอกจากนี้ยังได้รับความยกย่องนับถือ และเป็นผู้นำของญาติพี่น้องอีกด้วย¹

บิกเนอร์ (Jerry J. Bigner, 1973) ได้ศึกษาการจำแนกบทบาทตามอายุและบทบาทตามเพศของพี่น้อง จากการศึกษาเด็กที่เป็นบุตรคนที่ 2 ของครอบครัวอายุระหว่าง 5-13 ปี ทั้งชายและหญิง จำนวน 578 คน โดยการทดสอบเป็นรายบุคคลให้กรูปรุ่นพี่ 48 คู่ แล้วตอบคำถามโดยการให้ชื่อหรือบอกว่าคนใดในรูปที่ควรจะเป็นพี่หรือคนใดควรจะเป็นน้อง และคำถามอื่น ๆ เกี่ยวกับอายุ และบทบาทตามเพศ แล้วจึงแบ่งผู้รับการทดลองเป็นกลุ่มสูงและต่ำตามลักษณะคำตอบ ผลการวิจัยพบว่า ไม่พบการเปลี่ยนแปลงของบทบาท ตามอายุ และบทบาทตามเพศของพี่น้องอย่างมีนัยสำคัญ จากการอภิปรายผลพบว่า ข้อมูลจากการวิจัยแสดงถึงค่านิยมและความสำคัญของญาติพี่น้องว่าบุตรคนที่ 2 จะรับรู้ว่าเป็นคนโตของตนนั้นเป็นบุคคลสำคัญ และรับรู้บทบาทของญาติ พี่น้อง เป็นส่วนกำหนดบทบาทของตนเองอีกด้วย²

¹Paul C Rosenblatt and Elizabeth L Skoogberg, "Birth Order in Cross - Cultural Perspective," Developmental Psychology 10 (January 1974) : 48 - 54.

²Jerry J. Bigner, "Second Borns" Discrimination of Sibling Role Concepts, Developmental Psychology 10 (July, 1974) : 564 - 573.

แกนดี้ (Gerald L. Gandy, 1973) ศึกษาความแตกต่างของลำดับที่การเกิดในกลุ่มนักศึกษายาย โดยใช้แบบสอบถามความสนใจด้านอาชีพ ชื่อ Strong Vocational Interest Blank - Basic Interest Scales (SVIB) และศึกษาเพศของญาติพี่น้องและผลของการมีปฏิสัมพันธ์กัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปีแรกของมหาวิทยาลัยคาร์โรไลนาที่ University of South Carolina จำนวน 150 คน สรุปผลได้ว่าไม่สามารถใช้ลำดับที่การเกิดประกอบการเข้าใจ หรืออธิบายพัฒนาการของพฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์ได้ สถานภาพของมนุษย์เพียงแต่ เป็นสิ่งที่เพิ่มการกำหนดสิ่งแวดล้อมทางสังคม และประสบการณ์ทางจิตวิทยา ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการของแบบฉบับแห่งบุคลิกภาพและพฤติกรรมของมนุษย์เท่านั้น¹

สตาฟิรี (Staffieri, 1970) ได้ทำการศึกษาระหว่างลำดับที่การเกิดกับความคิดสร้างสรรค์พบว่า ลูกคนรองมีคะแนนสูงกว่าลูกคนแรก ซึ่งขัดกันกับ ลิชเทิน วอลเนอร์ และแมกซ์เวล (Lichten Walner and Maxwell, 1969) ที่พบว่าลูกคนแรก มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่าลูกคนรองอย่างมีนัยสำคัญ แต่ สอดคล้องกับ บลิส (Bliss, 1970) ที่พบว่านักประพันธ์ส่วนใหญ่เป็นลูกคนรอง นอกจากนี้ ชัททัน สมิท และ โรเซนเบิร์ก (Sutton - Smith and Rosenberg, 1966) ได้เคยศึกษาและพบว่า ลูกคนรองมีความสนใจและชอบแสดงเกี่ยวกับละคอน²

สคูน โอเวอร์ (Schoonover, 1959) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขาพับบัญชีและผลสัมฤทธิ์กับลำดับที่การเกิด, เพศของพี่น้อง และช่วงห่างของอายุ กลุ่มตัวอย่าง

¹Gerald L. Gandy, "Birth Order and Vocational Interest," Developmental Psychology 9 (November, 1973) : 406 - 410 .

²Gerald L. Gandy, "Ordinal Position Research Related to Vocational Interest," Journal of Counseling Psychology 21 : 4 (1974) : 284 .

เป็นพี่น้องที่มีอายุใกล้เคียงกัน 64 คู่ เครื่องมือที่ใช้ทดสอบสติปัญญา คือ The Stanford Binet test และ The Stanford Achievement test ผลการวิจัยพบว่า

1. ไม่พบความแตกต่างระหว่างพี่น้องในเรื่องของเขามีปัญญาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ผู้ที่มีพี่น้องเป็นชาย มีอายุสมองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีพี่น้องเป็นหญิง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของเขามีปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับพี่น้องที่มีอายุใกล้เคียงกันเป็นคู่ ๆ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ¹

นุตทัล และคณะ (Nuttal, E. V. et al, 1976) ได้ศึกษาอิทธิพลของขนาดครอบครัว ลำดับการเกิด ช่วงดีห่างของพี่น้อง และความหนาแน่นของพี่น้องต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนชายและหญิง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างชาย 247 คน หญิง 306 คน พบว่าหลังจากควบคุมสมรรถภาพทางสมอง (I. Q.) แล้ว นักเรียนชายที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะมีอันดับคะแนนสูงกว่านักเรียนชายที่มาจากครอบครัวใหญ่ นักเรียนหญิงที่เป็นลูกคนแรกมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักเรียนหญิงที่เป็นบุตรคนรอง นอกจากนี้เขาได้เสนอแนะว่า นักเรียนหญิงที่เป็นลูกคนโตอาจมีพัฒนาการหรือความรับผิดชอบที่ต่องานหนักทำให้มี สัมฤทธิ์ผลสูง สำหรับช่วงดีห่างของพี่น้องนั้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เฉพาะในนักเรียนชายเท่านั้น

¹ Scoonover, "The Relationship of Intelligence and Achievement to Birth Order, Sex of Sibling and Age Interval," Journal of Educational Psychology 50 (August 1969) : 145 .

และหลังจากควบคุมสมรรถภาพทางสมองแล้ว ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ¹

เอลเดอร์ (Elder, 1962) ลีและสจิวท (Lees and Stewart, 1957) สแควเตอร์ (Schachter, 1963) โรซี่ (Rossi, 1965) และดักลาส (Douglas, 1967) พบว่า นักเรียนที่เป็นลูกคนแรกมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่า ลูกคนรอง²

เทอร์แมน และไมล์ (Terman and Miles, 1963) ได้กล่าวถึงลักษณะทางด้านรกร่วมเพศว่า เกิดจากการได้รับความรักจากมารดาซึ่ง มักจะแสดงออกมาอย่างมากกับลูกชายคนโต ลูกคนสุดท้องหรือลูกคนเดียว³

สแควเตอร์, ชอร์, รอทแมน, มาร์ควิสและแคมป์เบล (Frances Fuchs Schachter, Ellen Shore, Susan Feldman - Rotman, Ruth E. Marquis and Susan Campbell, 1976) ได้ศึกษาการไม่ทำตามอย่างกันของผู้ที่เป็นพี่น้องกันในครอบครัว ที่มีพี่น้องเพียง 2 คน และ 3 คน โดยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาใน Columbia University จำนวน 383 คน ในจำนวนนี้เป็นนักศึกษาที่มีพี่น้อง

¹Eva Vazquez Nuttal and et al., "The Effects of Family Size, Birth Order, Sibling Separation and Crowding on the Academic Achievement of Boys and Girls." American Education Research Journal 13 (Summer 1976) : 217.

²"Lois Wladis Hoffman and Martin L. Hoffman, Review of child Development Research (New York : Russell Sag Foundation, 1971) PP. 22 - 21.

³Terman and C.C. Miles, Sex and Personality, (New York : Mc Graw - Hill, 1963) P. 254 .

2 คน 180 คน และพี่น้อง 3 คน 203 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยปรากฏว่า กรณีที่บุตรคนโตตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของน้องคนรอง ผลที่ได้แสดงถึงการไม่ทำตามอย่างกันสูงสุด ส่วนในกรณีที่บุตรคนโตตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับน้องคนที่ 3 หรือน้องคนที่ 3 ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของพี่คนโตแสดงถึงการไม่ทำตามอย่างกันน้อยที่สุด และกรณีสุดท้าย บุตรคนที่ 2 ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของน้องที่เป็นบุตรคนที่ 3 หรือบุตรคนที่ 3 ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพี่ซึ่งเป็นบุตรคนที่ 2 แสดงการไม่ทำตามอย่างกันในระดับปานกลาง ผู้วิจัยเสนอว่าอาจใช้การไม่ทำตามอย่างกันในระหว่างพี่น้องนี้เป็นวิธีแก้ปัญหาการอิงจกัน¹

สำหรับการวิจัยในประเทศไทยนั้น แก้วตา คณะวรรณ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของลำดับการเกิดกับบุค ลิกภาพทางด้าน พบว่า ลูกคนเดียว และลูกคนสุดท้ายมีแนวโน้มที่จะมีความต้องการที่จะฟังผู้อื่นมากกว่า ลูกคนแรก และลูกคนรอง ลูกคนโตและลูกคนเดียวมีแนวโน้มว่ามีความต้องการที่จะก้าวร้าวสูงกว่าลูกคนรองและคนสุดท้าย ลูกคนรองและคนสุดท้ายมีแนวโน้มว่ามีทัศนคติต่อผู้อื่นดีกว่าลูกคนแรกและลูกคนเดียว และสามารถตั้งระดับความปรารถนาได้ใกล้เคียงความจริงมากกว่าลูกคนอื่นและลำดับการเกิดและเพศไม่มีผลทำให้สัมฤทธิ์ผลของนักเรียนต่างกัน²

¹Frances Fuchs Schachter, Ellen Shore, Susan Feldman - Rotman, Ruth E. Marquis, and Susan Campbell, "Sibling Deidentification," Developmental Psychology 12 (July 1978) : 418 - 427 .

²แก้วตา คณะวรรณ, " ความสัมพันธ์ของลำดับการเกิดกับบุคลิกลักษณะทางด้าน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509), หน้า 52 .

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และแบบควบคุมความเชื่อเพื่อและวินัยทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น ป.ก.ศ. ปีที่ 1 ในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดจำนวน 450 คน เป็นชาย 220 คน หญิง 230 คน ผลปรากฏว่า กลุ่มบุตรคนโต กลุ่มบุตรคนรอง และกลุ่มบุตรคนเล็ก ได้รับความรักและถูกควบคุมไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังมีความเชื่อเพื่อและวินัยทางสังคม ไม่แตกต่างกันอีกด้วย¹

ปัญญากรณ์ ชูตั้งกร ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางสังคมกับสัมฤทธิผลของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 150 คน พบว่าองค์ประกอบทางสังคมด้านลำดับการเกิด ช่วงที่ห่างของบุตร ลักษณะของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิผลรวม และสัมฤทธิผลรายวิชาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ²

ปาริชาติ จันทร์เพ็ญ ได้ศึกษาเรื่องลำดับการเกิดและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของวัยรุ่น พบว่า ลูกคนโต มีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าลูกคนอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ และแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างเพศชายและหญิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ³

¹วารินทร์ ม่วงสุวรรณ, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุม ความเชื่อเพื่อ และวินัยทางสังคม" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517).

²ปัญญากรณ์ ชูตั้งกร, "ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางสังคมกับสัมฤทธิผลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 52.

³ปาริชาติ จันทร์เพ็ญ, "ลำดับการเกิดและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของวัยรุ่น" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 46 .

การวิจัย สุธราย พบว่าลำดับการเกิดไม่มีผลทำให้บุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แตกต่างไป นอกจากนี้พบว่า นิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลางมีความต้องการสัมพันธ์เพศสูงกว่านิสิตหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง นอกจากนี้พบว่า นิสิตชายที่เป็นลูกคนกลางมีความต้องการปกครองตนเองสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนโต และนิสิตชายที่เป็นลูกคนกลาง มีความต้องการการยอมรับสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้อง¹

การปรับตัว (Adjustment) 004983

โรเจอร์ (Rogers, 1974) กล่าวถึงลักษณะการปรับตัวที่ดีว่า การปรับตัวที่ดี คือ บุคคลที่มีความเข้าใจตนเอง (Self - understanding) และเข้าใจบุคลิกภาพของตนเองได้ โรเจอร์ ได้อธิบายต่อไปว่า เมื่อบุคคลรู้จักตนเอง รู้จักคุณภาพความสามารถ แรงบันดาลใจ และทัศนคติที่มีต่อตนเองตลอดจนเข้าใจ สัมพันธภาพที่มีต่อบุคคลอื่นก็จะไม่มีความตึงเครียด ซึ่งเป็นการปรับตัวที่ดีทางจิตวิทยา²

เฮิร์ลอค (Hurlock, 1950) กล่าวถึงการปรับตัวทางด้านสังคม และภายในตัวเองว่า ถ้าเด็กมีการปรับตัวดี จะมีลักษณะยอมรับสภาพของตนเอง มีความเชื่อมั่นตนเองว่า สามารถจะช่วยเหลือผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีวิธีสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี สนใจ คนอื่น เพราะผู้ที่มิได้มีลักษณะเป็นผู้นำนั้นจะปฏิบัติตามความต้องการของกลุ่ม แต่มิใช่ทำตามกลุ่มอย่างไม่ลืมหูลืมตา เขาจะมีอะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ เสนอต่อกลุ่มเสมอ นอกจากนั้น เฮิร์ลอคยังให้หลักเกณฑ์ สำหรับพิจารณาว่า ลักษณะการปรับตัวที่ดีทางสังคมนั้น มี 4 ประเภท คือ

¹ การวิจัย สุธราย, " ลำดับการเกิดและบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

² C.R. Rogers, "The Organization of Personality," American Psychologists 2, 1974 : 358.

1. การแสดงออก (Overt performance) ถ้าหากว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเหมาะสมกับความคาดหวังของกลุ่ม อายุ และระดับของพัฒนาการแล้ว ก็จะเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

2. สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกกลุ่ม เด็กบางคนอาจปรับตัวเข้ากับบุคคลในครอบครัวได้ แต่กับบุคคลอื่นแล้วไม่กล้า เหนียวอาย เป็นต้น

3. มีทัศนคติที่ดีต่อกัน

4. มีความพอใจในสิ่งที่ตนเป็นอยู่ (Personal Satisfaction) ¹

ทินดอลล์ (Tindall, 1959) ได้กล่าวถึงลักษณะการปรับตัวที่ดีไว้ 7 ประการ กล่าวคือ

1. รักษาบุรณาการของบุคลิกภาพไว้ได้ โดยอาศัยความสามารถในการผสมผสานความต้องการของตนกับพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อสนองความต้องการนั้น โดยที่พฤติกรรมดังกล่าวต้องเข้ากับโลกกับสิ่งแวดล้อม

2. การปฏิบัติตาม ปทัศฐาน (Norm) ของสังคม

3. การยอมรับสภาพความเป็นจริง

4. มีความมั่นคง

5. มีวุฒิภาวะ

6. มีอารมณ์ในลักษณะที่เป็นปกติเสมอ คือสามารถควบคุมอารมณ์ไม่ให้พุ่งชนไปกับสิ่งแวดล้อม ภายนอกกล่าวคือ เมื่อพบความลำบากก็ไม่เสียใจจนหมดกำลังใจที่จะต่อสู้บรรเทา เมื่อประสบความสำเร็จก็ไม่ดีใจจนลืมตัว²

¹ Elizabeth B Hurlock, Tbid, P. 766.

² R. H. Tindall, "Relationships among Measures of

Adjustment Reading in the Psychology of Adjustment (Mc Graw

- Hill, Co, 1959) P. 76.

เชอร์ลี (Sherly, 1966) พบว่าเด็กที่ได้รับความรักจะมีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่ขาดความรักจะไม่สามารถปรับตัวในสังคมได้ ส่วนเด็กที่พ่อแม่ทอดทิ้งนั้น คือการที่พ่อแม่ แสดงความเฉื่อยชา ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเด็ก หรือชอบใช้อำนาจเหนือเด็ก เด็กจะมีลักษณะก้าวร้าว และรู้สึกว้าวนอกเหนือไป¹ กับ โรเซนฮีม ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์เด็กชายอายุ 13 ปี ซึ่งขาดความรักจากพ่อแม่ ในระยะต้นของชีวิตว่า เด็กคนนี้ไม่เคยรักคนอื่นเลย และปรับตัวเข้ากับเพื่อนชายหญิง รุนเดียวกันไม่ได้²

ซัดลิแวน (Harry Stack Sullivan, 1965) เชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพมีผลมาจากสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคลในครอบครัวถ้าในครอบครัวมีความรักใคร่ซึ่งกันและกันมีความเป็นอยู่ที่อบอุ่น พ่อจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจ ปรับตัวในสังคมได้ดีมีการพัฒนาทางบุคลิกภาพที่ดีได้³

เฮิร์ลอค (Elizabeth B. Hurlock, 1964) ได้ศึกษาและพบว่าการปรับตัวของมนุษย์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดครอบครัวแต่ขึ้นอยู่กับชนิดของครอบครัว ถ้าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดี สมาชิกในครอบครัวมีความกลมเกลียวกัน

¹ Sherly, อ้างจาก สุลินี อินสว่าง "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่น ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กกลางกับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน" (ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516), หน้า 18.

² Karl C. Garrison, Psychology of Adolescent (Prentic - Hall Inc, 4 ed New Gersy, 1955) P. 229.

³ Harry S, Sullivan, Personal Psychopathology (New York, W.W.Norton & Company Inc, 1965) P.5.

มีความเป็นอยู่ที่ดีก็ไม่เกิดปัญหา¹

โกลด์แมน (Goldman, 1968) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสำคัญทางบุคลิกภาพและการปรับตัวทางสังคมที่มีต่อจำนวนปัญหาที่นักศึกษาเผชิญอยู่ คำนวณบุคลิกภาพวัดโดยแบบสอบบุคลิกภาพคาลิฟอร์เนีย (California test of Personality) การปรับตัววัดโดยแบบสำรวจปัญหามูนนี่ (Mooney Problem Check list Form C) ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 แสดงว่าบุคคลที่มีองค์ประกอบทางการปรับตัวดี มีปัญหาน้อยกว่าผู้ที่ปรับตัวไม่ดี และแบบสำรวจปัญหามูนนี่สามารถแสดงให้เห็นถึงสถานะในการปรับตัวได้²

ทอมสัน (Thompson, 1969) ได้ศึกษาความสามารถในการแสดงบทบาทและการปรับตัวทางสังคมของเด็ก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กชายอายุ 7-12 ปี จากการศึกษาพบว่า เด็กที่มีอายุมากกว่า สามารถแสดงบทบาทได้ดีกว่า เด็กที่มีอายุน้อยกว่า และเด็กที่แสดงบทบาทได้ดีนั้น สามารถปรับตัวได้ดีกว่า เด็กที่แสดงบทบาทไม่ได้³

แลนดิส (Landis, 1964) ได้ศึกษาการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นซึ่งมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ ปกครองแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นสูงสุด ของร.ร. มัธยม นักเรียนชายจำนวน 1900 คน

¹Elizabeth B Hurlock, Ibid,P. 669.

²Bert A. Goldman, "Relationship between Scores of the Mooney Problem Check List and the California test of Personality," The Journal of Educational Research 61 (March 1968) : 307-310.

³Linda Ann Thompson, "Role Playing Ability and Social Adjustment in Children," Disserlation Abstract, 1969 : 3499 - B.

นักเรียนหญิง 2410 คน พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย
ปรับตัวได้ดีกว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบเข้มงวดอย่างเด่นชัด ใน
ครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองอย่างเข้มงวด เด็กมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากกว่า ครอบครัว
ที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย¹

นอกจากนี้ แลงดิส (Landis, 1955) ยังได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
การปรับตัวของเด็กวัยรุ่นในค่านต่าง ๆ คือ

1. พื้นเพครอบครัว ที่พ่อแม่ปกครอง แบบมีอำนาจเหนือบุตร, แบบประชาธิปไตย

2. ขนาดของครอบครัว เด็ก, ใหญ่

3. สภาพของครอบครัวแบบบ้านแตก (Broken home), ครอบครัว
ธรรมดา โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียน
จำนวน 5500 คน สรุปผลได้ว่า

1. เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ ปกครองแบบประชาธิปไตย โดยทั่ว ๆ
ไปแล้วปรับตัวได้ดีกว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ ปกครองแบบมีอำนาจเหนือบุตร
มีจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นที่มีปัญหาในการปรับตัว

2. เด็กที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กมีปัญหาในการปรับตัวมากกว่า เด็กที่
มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ และมีเพื่อนจำนวนน้อยกว่า

3. เด็กที่มาจากครอบครัวที่สภาพบ้านแตก มีปัญหาในการปรับตัว มากกว่า
เด็กที่มาจากครอบครัวธรรมดาเล็กน้อย มีความเครียดมากกว่า มีฐานะและมีความ
พร้อมในการรับผิดชอบ²

¹Paul H. Landis, "The Ordering and Forbidding Technique and Teen-Age Adjustment," School and Society (October, 1954) : 105 - 106.

²Paul H. Landis, "The Families that Produce Adjusted Adolescents," Clearing House 29 (May, 1955) : 537 - 540.

แคกการ์ (Kakkar, 1968) ศึกษาการปรับตัวกับการยอมรับตนเองระหว่าง เด็กหญิงกับเด็กชายพบว่า เด็กหญิง มีการปรับตัวและการยอมรับตนเองดีกว่าเด็กชาย¹

เนมอวิชอร์ (Nemovicher, 1960) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพของเด็ก ที่ปรับตัวได้ดีกับเด็กที่ปรับตัวไม่ดี เขาได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นเดียวกัน เรียนอยู่ในห้องเดียวกัน นับถือศาสนาเดียวกันและมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทางครอบครัว ในระดับชั้นเดียวกัน โดยใช้ Parents Questionnaire, Rating Scale ของครู, Rorschach test, T.A.T. และ Drawing test ผลการวิจัยปรากฏว่าเด็กที่ปรับตัวได้ดีมีลักษณะชอบฟังคนอื่น ตื่นเต้นง่าย และมีความกลัวมากกว่าเด็กที่ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว²

แสตรงค์ (Strang, 1958) ได้กล่าวถึงการศึกษาของเบิร์กที่ทำกับนิสิตกลุ่มที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีและกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัวเข้ากับสังคมกลุ่มละ 26 คน พบว่าผู้ที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีจะมีอารมณ์ขัน มีความรู้สึกอบอุ่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ฉลาดและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักแก้ไขสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เป็นคนเปิดเผย ซื่อสัตย์ ระวังในหน้าที่และมีความรับผิดชอบปรับตัวเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม³

¹ S.B. Kakkar, "Adjustment and Self-Acceptance," The Psychological Abstract 42 (5, 1968) :706.

² Joseph A. Nemovicher, A Comparative Study of Adapted Boys and Non - Adapted Boys in Respect to Scientific Personality Characteristics (Doctor's thesis, University of New York, 1960).

³ Ruth M. Strang, Group Work in Education (Harper & Brothers New York, 1958) PP. (14 - 15).

โบเคอร์ และ บีช (Boder and Beach) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของเด็กที่อาศัยอยู่ในบ้านเช่า เพื่อต้องการทราบว่าเด็กปรับตัวทางสังคมต่างกันอย่างไร และองค์ประกอบที่ทำให้เด็กปรับตัวทางสังคมต่างกัน สรุปผลที่สำคัญได้ว่า องค์ประกอบที่ทำให้เด็กปรับตัวต่างกัน คือ ทัศนคติของพ่อแม่ ที่มีอิทธิพลเหนือลูก และสัมพันธ์ภาพระหว่าง พ่อ แม่กับลูก ทัศนคติที่ดีของพ่อแม่ จะทำให้ลูก ปรับตัวทางสังคม ได้ดี ทัศนคติที่ผิดปกติดังกล่าว ของพ่อแม่จะทำให้เกิดปฏิกิริยาเฉพาะอย่างในตัวลูก ส่วนใหญ่แล้วครอบครัวที่มีลูกเป็นคนขี้อาย สงบเสงี่ยม หรือปรับตัวทางสังคม ไม่ได้ดีนั้น แม่มีมืออำนาจเด็ดขาดภายในบ้าน¹

สำหรับการวิจัยในประเทศไทยนั้น

คมเพชร ฉัตรศิริกุล (2515) ได้ศึกษาองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาชั้น ป.ก.ศ. ปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำพบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาค่านิยมการปรับตัวมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง²

ฉวี กาหยี (2512) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียน สหศึกษา 2 แห่ง ในจังหวัดพระนคร กลุ่มตัวอย่างอายุ 12-16 ปี จำนวน 200 คน ชาย 100 คนและหญิง 100 คน ใช้แบบทดสอบ

¹Karl-G. Gansoh, Ibid, P. 233.

²คมเพชร ฉัตรศิริกุล "การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางค่านิยม เศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัย ของนักศึกษา ป.ก.ศ. ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (ปริญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515), หน้า 84.

Sociometric test, The High School Personality Questionnaire Form A (HSPQ) และ The Mooney Problem Check List ผลปรากฏว่านักเรียนวัยรุ่นทั้งชายและหญิงจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำมีความสามารถในการปรับตัวต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือนักเรียนจากครอบครัวชั้นกลางได้รับเลือกจากเพื่อนในห้องเรียนมากกว่า นักเรียนจากครอบครัวชั้นต่ำ สำหรับการเปรียบเทียบระหว่างเพศ ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถในการปรับตัว¹

ปราชญาลปน์ กัทเนตร (2516) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัวพบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพฯ มีการปรับตัวดีกว่า กลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มหญิงในชายในต่างจังหวัดมีการปรับตัวดีกว่า กลุ่มหญิงในต่างจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มหญิงในกรุงเทพฯ มีการปรับตัวดีกว่า กลุ่มน.ร.หญิง ในต่างจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญ และกลุ่มหญิงในกรุงเทพฯ มีการปรับตัวดีกว่ากลุ่มหญิงในต่างจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ²

สมคิด บุญเรือง (2516) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในจังหวัด ชลบุรี พบว่าความคิดสร้างสรรค์ กับการปรับตัวทางสังคม และ

¹ฉวี กาหยี่ "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวใน ร.ร. ของ น.ร. ที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 40 - 41.

²ปราชญาลปน์ กัทเนตร "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว" (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515), หน้า 186.

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹

อภิสิทธิ์ วงษา (2517) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำของนักวิจัย ชั้น ป.7 และม.ศ. 3 จำนวน 300 คนพบว่า เมื่อถือระดับชั้นเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ ความรู้สึกรับผิดชอบ และการปรับตัว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ทั้งในกลุ่ม ป. 7 ม.ศ. 3 และกลุ่มรวม เพื่อถือเพศเป็นเกณฑ์ พบว่า การปรับตัว มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับลักษณะความเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบทั้งในเพศชาย และเพศหญิง²

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกันกับลำดับการเกิด และการปรับตัว

บอสซาร์ด และบอล (Bossard and Boll) กล่าวว่า การปรับตัวของ มนุษย์ไม่ได้อาศัยอยู่กับขนาดของครอบครัว และเชื่อว่าอันดับที่ของบุตรในครอบครัวมีผล ต่อการเลี้ยงดู และการได้รับความรัก ความอบอุ่น จากบิดามารดา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุตรได้³

¹ สมคิด บุญเรือง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักกีฬา ชั้น ม.ศ. 3 ใน จ. ชลบุรี" (ปริญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516), หน้า 57 - 58.

² อภิสิทธิ์ วงษา "ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำของนักวิจัย ชั้น ป.7 และม.ศ. 3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก" (ปริญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 53.

³ Elizabeth B. Hurlock, Tbid, P. 670.

มิลเลอร์ และมารูยามา (Miller and Maruyama, 1976) ศึกษาความสัมพันธ์ของลำดับการเกิดและความเป็นที่นิยมในหมู่เพื่อน โดยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 1750 คน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน คาลิฟอร์เนีย (Riverside California) ตัวแปรคือ เชื้อชาติ มี ผิวดำ เม็กซิกัน-อเมริกัน และผิวขาวลำดับการเกิดคือ ลูกคนโต คนกลาง และคนสุดท้าย วิธีการศึกษาโดยใช้ สังคมมิติในสถานการณ์การเลือกเพื่อนที่จะนั่งด้วย และการให้คะแนนของครู พบว่า ลูกคนกลางและลูกคนสุดท้ายได้รับเลือกเป็นเพื่อนเล่นและเพื่อนที่จะนั่งด้วยมากกว่าลูกคนโต และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ก็พบว่าลูกคนกลางและลูกคนสุดท้ายมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีกว่าลูกคนโต¹

ฟิลลิป คอร์เซลโล (Phillip Corsello, 1973) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดและการรับรู้ของเด็กเกี่ยวกับพ่อแม่ในด้าน การให้ความรัก ความมีอำนาจและการปรับตัว กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนระดับ 4 ชาย 96 คน และหญิง 105 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นเด็กชั้นกลางค่อนข้างต่ำ ลำดับการเกิดของกลุ่มตัวอย่างจำกัดเพียงลูกคนโต คนที่ 2 และคนที่ 3 และเป็นครอบครัวคนผิวขาวเท่านั้น ข้อค้นพบมีนัยสำคัญคือ

1. ลูกชายคนโตแสดงการรับรู้อำนาจของพ่อแม่ได้สูงกว่าลูกคนที่ 2 และที่ 3
2. ลำดับการเกิดไม่มีผลต่อการรับรู้อำนาจของพ่อแม่ของเด็กหญิง
3. ลำดับการเกิดไม่มีผลต่อเด็กชายและเด็กหญิงในการรับรู้ความรักของพ่อแม่
4. ลูกชายคนโตแสดงการปรับตัวทางสังคมได้สูงกว่าลูกชายคนที่ 2 และที่ 3

¹Miller and Maruyama, "Ordinal Position and Peer Popularity," Journal of Personality and Social Psychology 23 (February 1976) : 123 - 131.

5. ลำดับการเกิดไม่มีผลกับการปรับตัวทางสังคมของเด็กหญิง¹

แฮร์รี แมคเกอร์ก และไมเคิล เลวิส (Harry Mc Gurk and Michael Lewis, 1972) ศึกษาความแตกต่างของเด็กที่มีลำดับการเกิด 3 ประการคือ เป็นบุตรคนแรก บุตรคนที่ 2 และบุตรคนที่ 3 โดยแบ่งเป็น บุตรคนโต 14 คน บุตรคนที่ 2 10 คน บุตรคนที่ 3 28 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 24 คน เป็นหญิง 28 คน อายุ 47 เดือน แล้วประเมินพฤติกรรมทางสังคม 14 พฤติกรรม พบว่า ในค่านลำดับที่การเกิด สิ่งที่บุตรคนที่ 2 มีความแตกต่างจากผู้ที่เป็นบุตรคนแรก และบุตรคนอื่นๆ ในครอบครัว ซึ่งแม้จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่ก็ปรากฏความสัมพันธ์เชิงเส้นโค้งอย่างเห็นได้ชัด จากการวัด 10 - 14 ครั้ง ในค่านต่างๆ คือ บุตรคนที่ 2

1. ต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่มากกว่า
2. ต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่มากกว่า
3. ใช้เวลาในการทำกิจกรรมส่วนบุคคลมากกว่า
4. พุดเก่งกว่า
5. แสดงอารมณ์ในทางลบออกมามากกว่า
6. แสดงความก้าวร้าวโดยทางวาจาต่อเพื่อนมากกว่า

แต่ไม่พบการปะทะสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างเพศและลำดับการเกิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ²

¹Phillip Corsello, "Birth Order and Children's Perceptions of Love Authority and Personality Adjustment," Dissertation Abstract (December 1973) : 3132-A.

²Harry Mc Gurk and Michael Lewis, "Birth Order : A Phenomenon in search of an Explanation," Developmental Psychology 7 (November 1972) : 366.

ฮิลตัน (Hilton) ได้ทำการทดลองเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่าลำดับการเกิดและพฤติกรรมการพึ่งผู้อื่น มีความสัมพันธ์กัน กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นเด็กอายุ 4 ขวบ 3 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มแรกเป็นลูกคนเดียว กลุ่มที่ 2 เป็นลูกคนแรก และกลุ่มที่ 3 เป็นลูกคนรอง ทดลองโดย ให้เด็กแต่ละคนแก้ปัญหาขณะมีแม่อยู่ในที่นั้น ในระหว่างที่ผู้ทดลองจะปล่อยให้แม่อยู่ลำพังกับลูก และแอบดูพฤติกรรมของแม่และเด็กโดยที่แม่และเด็กไม่รู้ตัว ผลการทดลองปรากฏว่า เด็กที่เป็นลูกคนเดียวและคนแรก จะแสดงพฤติกรรมการพึ่งผู้อื่นมากกว่ากลุ่มลูกคนรอง ยิ่งกว่านั้นแม่ถึง 18 คน ที่ไม่สนใจคำสั่ง ยังคงให้ความช่วยเหลือลูกของตนออกไป ในจำนวน 18 คนนี้มีถึง 15 คน ที่เป็นแม่ลูกคนแรก จากการศึกษาเพิ่มเติมเขาพบว่า เด็กที่เป็นลูกคนแรก มักจะได้รับการปฏิบัติจากแม่อย่างไม่สม่ำเสมอแต่ลูกคนรองจะได้รับระดับของความรักอย่างเต็มที่¹

แองเกอร์ (Angers, 1963) ศึกษาถึงลำดับการเกิดกับการเข้าไปขอรับการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษา โดยให้ความหมายของการแนะแนวว่า คือการให้ข้อมูล ส่วนการให้คำปรึกษามีความหมายถึงการช่วยเหลือในกรณีปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ หนึ่ง จำนวน 150 คน อายุตั้งแต่ 17 - 19 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 18 ปี ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่เป็นลูกคนโต จำนวน 50 คน จะไปขอรับการแนะแนว 38 คน ขอรับคำปรึกษา 12 คน ในการศึกษาลักษณะอื่น ๆ ด้วย ปรากฏว่านิสิตที่เป็นลูกคนโต ชอบกีฬา สนใจ วิชา วิทยาศาสตร์ คาดหมายว่าจะทำงานในตำแหน่งผู้มีอำนาจ ส่วนใหญ่ได้คะแนนจากการทดสอบ Strong Vocational Interest test ย่อมเยียม ประการณะจะเรียนให้สูงยิ่งขึ้นส่วนใหญ่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ตนตั้งเป้าหมายไว้ ส่วนนิสิตที่เป็นลูกคนสุดท้องจะตรงข้ามกับลูกคนแรก คือ

¹ Jerry S. Wiggins, and Others, The Psychology of Personality (Addison - Wesley Publishing Company, Inc, 1971), P. 193 - 194.

ในจำนวน 50 คน ไปขอรับคำปรึกษา 38 คน ไปขอรับการแนะแนว 12 คน ชอบ
 วรรณคดี และละคร คาดหมายว่าจะมีอาชีพในตำแหน่งรองๆ ได้ ใ้รับคะแนนการทดสอบ
 Strong Vocational Interest test คือเยี่ยมไม่ก็คน ไม่สนใจการเรียน
 ในระดับที่สูงขึ้น ส่วนนิสัยที่เป็นลูกคนกลางจะมีลักษณะกึ่งกลางระหว่างลูกคนโตและลูก
 คนรอง คือในจำนวน 50 คน มาขอรับการแนะแนว 27 คน ขอรับคำปรึกษา 23 คน
 ชอบกิจกรรมเหมือนลูกคนโตตรงที่ ต้องการมีอาชีพเป็นหัวหน้าคน ใ้รับคะแนนจากการ
 ทดสอบ Strong Vocational Interest test คือเยี่ยมน้อยกว่าลูกคนโตแต่มาก
 กว่าลูกคนสุดท้อง¹

คาร์แกนและจูเลียน (William C. Carrigan and James W.
 Julian, 1966) ได้ทดลองกับเด็กชั้นประถมปีที่ 6 (เกรด 6) 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม
 ทดลองเป็นกลุ่มที่บอกให้ทราบถึงความนิยมของคนอื่น และกลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ไม่บอก
 อะไรเลย ก่อนการทดลองผู้ทดลองได้กระตุ้น ให้เด็กเกิดความต้องการเพื่อน โดยให้
 ตอบคำถาม ในสังคมมีติ วิธีการทดลองคือ ผู้ทดลองอ่านนิทานหลายเรื่อง ให้เด็กฟัง
 แล้วให้เด็กตอบว่าชอบเรื่องใดมากที่สุด โดยบอกกับเด็กกลุ่มที่หนึ่งว่า มีเรื่องใดบ้างที่
 เด็กห้องอื่นชอบมาก ผลการทดลองพบว่า ลูกคนเดียวและลูกคนโต ทำตามคนอื่นมากกว่า
 ลูกคนอื่น ๆ โดยเฉพาะลูกคนโต ที่เป็นผู้ชายทำตามคนอื่นมากกว่าลูกคนโตที่เป็นผู้หญิง²

¹William P. Angers, "Familial Ordinal Position in
 Relation to Guidance and Counseling," The Journal of Education
 Research (1963,57) : 116 - 124.

²William C, Carrigan and Games W. Julian, "Sex and
 Birth Order Difference in Conformity as a function of Need
 Affiliation Arousal," Journal of Personality and Social
 Psychology 3 (April 1966) : 140 - 144.

สำหรับประเทศไทยนั้น ประณต เล็กสวาสกี (2517) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ พบว่า เด็กที่เป็นลูกคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย ได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดู แบบให้ความรักไม่ต่างกันทั้งในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง ได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมไม่ต่างกัน พร้อมทั้งได้คะแนนการฟังผู้อื่นไม่ต่างกัน ในเพศหญิงแต่ในกลุ่มเพศชายพบว่า เด็กชายที่มีลำดับการเกิดต่างกัน ได้คะแนน การฟังผู้อื่นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ลูกชายคนสุดท้าย และลูกชายคนรอง ได้คะแนนการฟังผู้อื่นมากกว่าลูกชายคนแรก แต่ลูกชายคนสุดท้ายและลูกชายคนรอง ได้คะแนนการฟังผู้อื่น ไม่ต่างกัน เด็กที่เป็นลูกคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย ได้คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ลูกคนแรก และลูกคนรอง ได้คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบมากกว่าคนสุดท้าย แต่ลูกคนแรกและลูกคนรอง ได้คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบไม่ต่างกัน นอกจากนี้ พบว่าเด็กที่เป็นลูกคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย ได้คะแนนพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำไม่ต่างกัน¹

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการปรับตัว ของเด็กที่มีลำดับที่การเกิดต่างกัน
2. เพื่อหาลำดับที่การเกิดที่มีการปรับตัวได้ดีที่สุด

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ลูกคนโต ลูกคนกลางและลูกคนเล็กมีปัญหาในการปรับตัวแตกต่างกัน

¹ ประณต เล็กสวาสกี, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ" (ปริญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517).

2. ลูกคนกลางมีการปรับตัวได้ดีที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึง ปีที่ 5 อายุระหว่าง 14 - 19 ปี โดยแยกเป็น

ลูกคนโต	จากครอบครัวที่มีลูก 3 คน	จำนวน 20 คน	เป็นชาย 10 คน	หญิง 10 คน
"	"	" 5 "	" 10 "	" 10 "
ลูกคนกลาง	"	" 3 "	" 10 "	" 10 "
"	"	" 5 "	" 10 "	" 10 "
ลูกคนเล็ก	"	" 3 "	" 10 "	" 10 "
"	"	" 5 "	" 10 "	" 10 "

2. ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้ คือ ลำดับการเกิด เป็นตัวแปรอิสระ การปรับตัวเป็นตัวแปรตาม

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้มีได้คำนึงถึงตัวแปรบางอย่าง เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ เพศของพื้นที่นั้นเอง อายุของพื้นที่นั้นเอง ระดับสติปัญญา อาชีพของบิดา มารดา ซึ่งตัวแปรเหล่านี้อาจมีผลต่อการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่าง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับการเกิด หมายถึงตำแหน่งที่ต่อเนื่องกันของบุคคลในระหว่างพื้นที่นั้น ในที่นี้มี 3 ลำดับ คือ ลูกคนโต ลูกคนกลาง และลูกคนเล็ก

ลูกคนโต หมายถึง ลูกคนแรกนับเป็นคนที่ 1 ของครอบครัวที่มีลูก 3 หรือ 5 คน

ลูกคนกลาง หมายถึง ลูกคนที่ 2 ของครอบครัวที่มีลูก 3 คน และลูกคนที่ 3 ของครอบครัวที่มีลูก 5 คน

ลูกคนเล็ก หมายถึง ลูกคนที่ 3 ของครอบครัวที่มีลูก 3 คน และลูกคนที่ 5 ของครอบครัวที่มีลูก 5 คน

การปรับตัวดี หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากการตอบแบบสำรวจปัญหามุนี (Mooney Problem Check List) ต่ำ

การปรับตัวไม่ดี หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนจากการตอบแบบสำรวจปัญหามุนี (Mooney Problem Check List) สูง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

1. ผลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อ บิดา มารดา ในการอบรมเลี้ยงดู และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับตัวของบุตร
2. เป็นประโยชน์ต่อการให้คำปรึกษา ทำให้ผู้ให้คำปรึกษาได้มีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับลำดับการเกิดว่าอาจจะมีหรือไม่มีผล ต่อการปรับตัวเพียงใด
3. เพื่อประโยชน์ในการวิจัยต่อไป
4. เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาแบบสอบถามปัญหามุนี (Mooney Problem Check Lists)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย